

Toruń, 30 września 2020 r.

Komendant Miejski
Państwowej Straży Pożarnej
w Toruniu

MZ.077.41.1.2020.ŁM

WG. ROZDZIELNIKA
SPÓŁDZIELNIE MIESZKANIOWE
ZARZĄDCY NIERUCHOMOŚCI
POWIATU TORUŃSKIEGO

Sezon grzewczy, który się właśnie rozpoczyna, związany jest z zagrożeniem jakie niesie ze sobą użytkowanie pieców opalanych różnymi rodzajami paliwa. Zagrożenie to ma postać dwojaką. Po pierwsze zagrożenie pożarowe dla konstrukcji budynków, tutaj w szczególności mieszkalnych oraz po drugie, zagrożenie dla zdrowia i życia ich mieszkańców. Dotyczy to każdego budynku ogrzewanego piecem opalonym paliwem stałym typu węgiel, koks, pelet oraz ciekłym i gazowym.

Dla upowszechnienia obowiązujących zasad bezpiecznego postępowania, w szczególności bezpiecznego użytkowania urządzeń oraz instalacji grzewczych, warto przypomnieć i upowszechnić kilka zasad, jako nieodzownych do przestrzegania w tym zakresie.

Podstawowym elementem jest dbałość o drożność przewodów kominowych odprowadzających spaliny z komory spalania pieców.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719 ze zm.) jasno precyzuje terminy usuwania zanieczyszczeń z przewodów dymowych, spalinowych i wentylacyjnych, a mianowicie:

- co najmniej raz na miesiąc od palenisk opalanych paliwem stałym w zakładach żywienia zbiorowego i usług gastronomicznych;
- co najmniej raz na 3 miesiące od palenisk opalanych paliwem stałym w domach;
- co najmniej raz na 6 miesięcy od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym;
- w obiektach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, płynnego i gazowego usuwa się zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych co najmniej raz w roku, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych.

Jednakże poza przestrzeganiem ww. przepisów należy stosować zasady zdrowego rozsądku, a w szczególności przy eksploatacji elektrycznych urządzeń grzejnych i kuchenek gazowych.

Eksploatując elektryczne urządzenia ogrzewcze należy:

- użytkować je sprawne technicznie i w sposób zgodny z przeznaczeniem oraz warunkami określonymi przez producenta;
- ustawiać je w bezpiecznej odległości, co najmniej 0,5 m od wszelkich materiałów palnych oraz ustawiać je bezpośrednio na podłożu niepalnym;
- użytkować je tylko pod dozorem, w trakcie obecności domowników w mieszkaniu.

Pod dozorem należy również użytkować urządzenia gazowe (kuchenki, piecyki itp.) zasilane z sieci gazu ziemnego oraz z butli z gazem propan-butan.

Niedopuszczalne jest równoczesne korzystanie w jednym budynku z instalacji gazu ziemnego i gazu płynnego z butli.

Urządzenia gazowe instalowane w budynku i zasilane gazem płynnym z indywidualnych butli o nominalnej zawartości gazu do 11 kg winny spełniać następujące wymagania:

1. W jednym mieszkaniu, warsztacie lub lokalu użytkowym nie należy instalować więcej niż dwóch butli.
2. W pomieszczeniu, w którym instaluje się butlę, należy zachować temperaturę niższą niż 35°C.
3. Butlę należy instalować wyłącznie w pozycji pionowej.
4. Butlę należy zabezpieczyć przed uszkodzeniami mechanicznymi.
5. Między butlą a urządzeniem promieniującym ciepło, z wyłączeniem zestawów urządzeń gazowych z butlami, należy zachować odległość co najmniej 1,5 m.
6. Butli nie należy umieszczać w odległości mniejszej niż 1 m od urządzeń mogących powodować iskrzenie.
7. Urządzenia gazowe należy łączyć z reduktorem ciśnienia gazu na butli za pomocą elastycznego przewodu o długości nieprzekraczającej 3 m i wytrzymałości na ciśnienie co najmniej 300 kPa, odpornego na składniki gazu płynnego, uszkodzenia mechaniczne oraz temperaturę do 60°C.
8. Urządzenie gazowe o mocy cieplnej przekraczającej 10 kW należy łączyć z przewodem elastycznym, o którym mowa w pkt 7, rurą stalową o długości co najmniej 0,5 m.

W przypadku uszkodzenia urządzenia gazowego, kuchenki lub butli gazowej, czy stwierdzenia ich nieszczelności należy:

- zakręcić zawór przy urządzeniu gazowym,
- nie włączać żadnych urządzeń elektrycznych,
- nie zapalać zapalek, zapałniczek czy papierosa,
- otworzyć okna celem przewietrzenia pomieszczenia,
- zawiadomić właściciela lub zarządcę budynku oraz pogotowie gazowe o występującym zagrożeniu.

Nie należy podejmować w żaden sposób samodzielnie próby dokonania naprawy instalacji gazowych metodami gospodarczymi.

W budynkach mieszkalnych wielorodzinnych w szczególności zlokalizowanych w zwartej zabudowie zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji:

- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości;

- składowanie materiałów palnych (odzież, meble, makulatura) na nieużytkowanych poddaszach, strychach czy też na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach, a w szczególności gdy materiały te są składowane bezpośrednio przy nieszczelnych przewodach kominowych.

Na poziom bezpieczeństwa pożarowego istotnie wpływają mieszkańcy budynków, co potwierdza corocznie ilość i zakres prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych w obiektach mieszkalnych.

Pożary oraz miejscowe zagrożenia jakie powstają z winy lokatorów spowodowane są głównie nieostrożnym/nieodpowiednim użytkowaniem elektrycznych i gazowych urządzeń grzewczych, których sprawność nie jest okresowo sprawdzana przez osoby uprawnione, posiadające stosowną wiedzę w tej dziedzinie.

Rażącym naruszeniem zasad bezpieczeństwa pożarowego, zagrażającym zdrowiu lokatorów, jest używanie do rozpalamia ognia w piecu substancji łatwopalnych typu rozpuszczalniki, benzyny itp.

Sytuacją która może zagrozić naszemu zdrowiu jest nieprawidłowe działanie gazowych urządzeń grzewczych. Podstawową przyczyną zatruc podczas np. kąpieli w łazienkach, gdzie temperaturę wody podnosi gazowy podgrzewacz, jest niepełne spalanie. Może dojść do niego np. w momencie, gdy zbyt szczelnie zamknięte są okna i brak jest właściwej wentylacji. Powoduje to skumulowanie w pomieszczeniu tlenu węgla, który nie jest odprowadzany na zewnątrz poprzez komin, lub dostaje się do wnętrza poprzez jego nieszczelności. Przede wszystkim należy zapewnić możliwość stałego dopływu świeżego powietrza do paleniska (pieca gazowego, kuchenki gazowej, kuchni węglowej lub pieca) oraz swobodny odpływ spalin.

Można łatwo zapobiec powstawaniu tlenu węgla i jego przenikaniu do mieszkań, spełniając cztery podstawowe warunki bezpiecznego użytkowania urządzeń spalających gaz i są to:

1. Prawidłowa instalacja (zainstalowania lub wymiany piecyka gazowego może dokonać jedynie uprawniony specjalista, zgodnie z instrukcją producenta).
2. Stały przepływ świeżego powietrza (zasłanianie kratki wentylacyjnych, zarówno nawiewnej w drzwiach do łazienki, jak i wywiewnej na wlocie do przewodu wentylacyjnego, grozi śmiertelnym zatruciem).
3. Swobodny odpływ spalin (piecyk gazowy powinien być szczelnie przyłączony do przewodu spalinowego, a przewód spalinowy musi być szczelny i drożny).
4. Właściwa eksploatacja zapewniająca dobry stan techniczny urządzenia gazowego (urządzenia gazowe powinny być utrzymywane w czystości i w dobrym stanie technicznym, a także okresowo kontrolowane zgodnie z zaleceniami producenta).

Tlenek węgla potocznie zwany czadem jest gazem silnie trującym, bezbarwnym i bezwonnym, nieco lżejszym od powietrza, co powoduje, że łatwo się z nim miesza i w nim rozprzestrzenia. Powstaje w wyniku niepełnego spalania, które może przebiegać w naszym piecu, a spowodowanego brakiem odpowiedniej ilości tlenu, niezbędnej do spalania całkowitego, w trakcie którego powstaje dwutlenek węgla, czyli gaz który wydychamy także w procesie oddychania. Może to wynikać z braku dopływu świeżego (zewnątrznego) powietrza do urządzenia, w którym następuje spalanie albo z powodu zanieczyszczenia,

zużycia lub złej regulacji palnika gazowego, a także przedwczesnego zamknięcia paleniska pieca lub kuchni. Jest to szczególnie groźne w mieszkaniach, w których okna są szczelnie zamknięte lub uszczelnione na zimę. Czad powstaje także często w czasie pożaru. Niebezpieczeństwo zaszczadzenia wynika z faktu, że tlenek węgla jest gazem niewyczuwalnym dla człowieka. Dostaje się do organizmu przez układ oddechowy, a następnie jest wchłaniany do krwioobiegu. W układzie oddechowym człowieka tlenek węgla wiąże się z hemoglobina 210 razy szybciej niż tlen, blokując dopływ tlenu do organizmu. Stwarza to poważne zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka. Uniemożliwia prawidłowe rozprowadzanie tlenu we krwi i powoduje uszkodzenia mózgu oraz innych narządów. Następstwem ostrego zatrucia może być nieodwracalne uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego, niewydolność wieńcowa i zawał albo nawet śmierć.

Aby zapobiec zatruciu należy pamiętać żeby:

- uchylić okno w mieszkaniu, podczas korzystania z jakiegokolwiek źródła ognia (pieca gazowego z otwartą komorą spalania, kuchenki gazowej lub węglowej);
- nie zasłaniać kratki wentylacyjnych i otworów nawiewnych;
- przy instalacji urządzeń i systemów grzewczych korzystać z usług wykwalifikowanej osoby;
- dokonywać okresowych przeglądów instalacji wentylacyjnej i przewodów kominowych oraz ich czyszczenia, zarządca budynku lub właściciel ma obowiązek min. przeglądu instalacji wentylacyjnej nie rzadziej niż raz w roku;
- użytkować sprawne techniczne urządzenia, w których odbywa się proces spalania, zgodnie z instrukcją producenta: kontrolować stan techniczny urządzeń grzewczych;
- stosować urządzenia posiadające stosowne dopuszczenia w zakresie wprowadzenia do obrotu; w sytuacjach wątpliwych należy żądać okazania wystawionej przez producenta lub importera urządzenia tzw. deklaracji zgodności, tj. dokumentu zawierającego informacje o specyfikacji technicznej oraz przeznaczeniu i zakresie stosowania danego urządzenia;
- w przypadku wymiany okien na nowe, sprawdzić poprawność działania wentylacji, ponieważ nowe okna są najczęściej o wiele bardziej szczelne w stosunku do wcześniej stosowanych w budynku i mogą pogarszać wentylację;
- systematycznie sprawdzać ciąg powietrza, np. poprzez przykładanie kartki papieru do otworu, bądź kratki wentylacyjnej; jeśli nic nie zakłóca wentylacji, kartka powinna przywrzeć do wyżej wspomnianego otworu lub kratki;
- często wietrzyć pomieszczenie, w których odbywa się proces spalania (kuchnie, łazienki wyposażone w termy gazowe), a najlepiej zapewnić, nawet niewielkie, rozszczelnienie okien;
- rozmieścić czujniki tlenu węgla w części domu, w której sypia twoja rodzina, dla zwiększenia bezpieczeństwa, dodatkowe czujniki warto umieścić w każdym pomieszczeniu;
- nie spalać węgla drzewnego w domu, garażu, na zamkniętej werandzie itp., jeżeli pomieszczenia te nie mają odpowiedniej wentylacji;
- nie zostawiać samochodu w garażu z pracującym silnikiem, nawet jeżeli drzwi do garażu pozostają otwarte;
- nie bagatelizować objawów duszności, bólów i zawrotów głowy, nudności, wymiotów, oszołomienia, osłabienia, przyspieszenia czynności serca i oddychania, gdyż mogą być sygnałem, że ulegasz zatruciu czadem; w takiej sytuacji należy natychmiast przewietrzyć pomieszczenie, w którym się znajdujemy i zasięgnąć porady lekarskiej.

Objawy zatrucia tlenkiem węgla:

- ból głowy,
- zawroty głowy,
- ogólne zmęczenie,
- duszność,
- trudnościami z oddychaniem, oddech przyspieszony, nieregularny,
- senność,
- nudności.

Osłabienie i znużenie, które czuje zaczadzony oraz zaburzenia orientacji i zdolności oceny zagrożenia powodują, że jest on całkowicie bierny (nie ucieka z miejsca nagromadzenia trucizny), traci przytomność i jeśli nikt nie przyjdzie mu z pomocą, umiera.

Zasady udzielenia pomocy przy zatruciu tlenkiem węgla:

- należy natychmiast zapewnić dopływ świeżego, czystego powietrza;
- jak najszybciej wynieść osobę poszkodowaną w bezpieczne miejsce, na świeże powietrze;
- rozluźnić poszkodowanemu ubranie – rozpiąć pasek, guziki, ale nie rozbierać go, gdyż nie można doprowadzić do jego wychłodzenia;
- wezwać służby ratownicze (pogotowie ratunkowe – tel. 999, straż pożarna – tel. 998 lub jednolity numer alarmowy 112).

Jeśli po wyniesieniu na świeże powietrze zaczadzony nie oddycha, należy niezwłocznie przystąpić do wykonania sztucznego oddychania i masażu serca.

W sezonie grzewczym 2019/2020 w Polsce odnotowano 3074 zdarzenia związane z tlenkiem węgla, tj. o 768 przypadków mniej niż w sezonie poprzednim. 1447 osób zostało poszkodowanych, co daje 577 mniej przypadków niż w ubiegłym sezonie. Zmalała również liczba ofiar śmiertelnych do 37 osób, gdzie w poprzednim wynosiła ona 52 osoby.

W trosce o bezpieczeństwo własne i swojej rodziny do obowiązku prawidłowego użytkowania sprawnego urządzenia grzewczego powinien się poczuwać każdy użytkownik tych urządzeń.

Serdecznie zachęcam do zapoznania się z materiałami dotyczącymi ogólnopolskiej kampanii edukacyjno-informacyjnej pn. „Czujka na straży Twojego bezpieczeństwa” dostępnymi na stronie internetowej Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej pod adresem: <https://www.gov.pl/web/kgpsp/czujka-na-strazy-twojego-bezpieczenstwa-sezon-grzewczy-2020-2021>

Przestrzeganie przez właścicieli, zarządców i mieszkańców zasad bezpieczeństwa pożarowego w budynkach mieszkalnych, w szczególności podczas użytkowania urządzeń oraz instalacji grzewczych ograniczy ilości pożarów tylko i wyłącznie do zdarzeń losowych nie spowodowanych działaniem człowieka.

Z niniejszą informacją powinni zapoznać się właściciele i zarządcy budynków mieszkalnych jako odpowiedzialni za utrzymanie ich odpowiedniego stanu technicznego oraz poszczególni lokatorzy mieszkań, którzy na co dzień swoim zachowaniem lub niewłaściwym postępowaniem mogą spowodować pożar lub inne niebezpieczne zdarzenie związane z użytkowaniem urządzeń oraz instalacji grzewczych.

KOMENDANT MIEJSKI
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

brg. mgr inż. Sławoмир Reszkowski

